

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 183 (XXVII) — Nr. 197

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 25 martie 2015

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>	<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECRETE		HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI	
358.	— Decret privind acordarea gradului de general de brigadă cu o stea unui colonel din Serviciul Român de Informații	196.	— Hotărâre privind suplimentarea bugetului Ministerului Justiției pe anul 2015, pentru Administrația Națională a Penitenciarelor, din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, prevăzut în bugetul de stat pe anul 2015 .....
359.	— Decret privind acordarea gradului de general de brigadă cu o stea unui colonel din Serviciul Român de Informații		9
360.	— Decret privind acordarea gradului de general de brigadă cu o stea unui colonel din Serviciul Român de Informații		
361.	— Decret privind conferirea Ordinului Național <i>Pentru Merit</i> în grad de <i>Comandor</i>		
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE		ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
Decizia nr. 27 din 3 februarie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 194 lit. e) tezele a IV-a și a V-a din Codul de procedură civilă.....	4–6	700.	— Ordin al ministrului fondurilor europene pentru aprobarea Ghidului solicitantului — axa III „Tehnologia informației și comunicațiilor pentru sectoarele privat și public”, domeniul major de intervenție 2 „Dezvoltarea și creșterea eficienței serviciilor publice electronice”, operațiunea 2 „Implementarea de sisteme TIC în scopul creșterii interoperabilității sistemelor informatice”, proiecte la nivel central, apel 7, din cadrul Programului operațional sectorial „Creșterea competitivității economice” și a cererii de propuneri de proiecte aferente .....
Decizia nr. 43 din 17 februarie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 194 lit. e) teza a IV-a din Codul de procedură civilă	6–9		ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
			Decizia nr. 1 din 19 ianuarie 2015 (Completul competent să judece recursul în interesul legii).....

D E C R E T E**PREȘEDINTELE ROMÂNIEI****D E C R E T****privind acordarea gradului de general de brigadă cu o stea
unui colonel din Serviciul Român de Informații**

În temeiul prevederilor art. 94 lit. b) și ale art. 100 din Constituția României, republicată, ale Legii nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale Legii nr. 415/2002 privind organizarea și funcționarea Consiliului Suprem de Apărare a Țării, cu modificările ulterioare, având în vedere propunerea directorului Serviciului Român de Informații și Hotărârea Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. 29/2015,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Domnului colonel Anghel *Constantin* Daniel i se acordă gradul de general de brigadă cu o stea.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

În temeiul art. 100 alin. (2) din
Constituția României, republicată,
contrasemnăm acest decret.

PRIM-MINISTRU
VICTOR-VIOREL PONTA

București, 23 martie 2015.
Nr. 358.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**D E C R E T****privind acordarea gradului de general de brigadă cu o stea
unui colonel din Serviciul Român de Informații**

În temeiul prevederilor art. 94 lit. b) și ale art. 100 din Constituția României, republicată, ale Legii nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale Legii nr. 415/2002 privind organizarea și funcționarea Consiliului Suprem de Apărare a Țării, cu modificările ulterioare, având în vedere propunerea directorului Serviciului Român de Informații și Hotărârea Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. 29/2015,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Domnului colonel Ciocîrlan *Lucian* Adrian i se acordă gradul de general de brigadă cu o stea.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

În temeiul art. 100 alin. (2) din
Constituția României, republicată,
contrasemnăm acest decret.

PRIM-MINISTRU
VICTOR-VIOREL PONTA

București, 23 martie 2015.
Nr. 359.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**DECRET****privind acordarea gradului de general de brigadă cu o stea
unui colonel din Serviciul Român de Informații**

În temeiul prevederilor art. 94 lit. b) și ale art. 100 din Constituția României, republicată, ale Legii nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale Legii nr. 415/2002 privind organizarea și funcționarea Consiliului Suprem de Apărare a Țării, cu modificările ulterioare, având în vedere propunerea directorului Serviciului Român de Informații și Hotărârea Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. 29/2015,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Domnului colonel Vatră *Toader Ștefan* i se acordă gradul de general de brigadă cu o stea.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

În temeiul art. 100 alin. (2) din
Constituția României, republicată,
contrasemnăm acest decret.

PRIM-MINISTRU
VICTOR-VIOREL PONTA

București, 23 martie 2015.
Nr. 360.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**DECRET****privind conferirea Ordinului Național *Pentru Merit*
în grad de *Comandor***

În temeiul prevederilor art. 94 lit. a) și ale art. 100 din Constituția României, republicată, ale art. 4 alin. (1), ale art. 6 lit. A și ale art. 10 din Legea nr. 29/2000 privind sistemul național de decorații al României, republicată,

în semn de apreciere deosebită pentru sprijinul constant acordat cooperării dintre Ministerul Afacerilor Interne român și cel portughez, pentru contribuția personală pusă în slujba dezvoltării și consolidării relațiilor dintre România și Republica Portugheză,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Se conferă Ordinul Național *Pentru Merit* în grad de *Comandor* domnului Ricardo Carrilho, secretar general adjunct, Ministerul de Interne, Republica Portugheză.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

În temeiul art. 100 alin. (2) din
Constituția României, republicată,
contrasemnăm acest decret.

PRIM-MINISTRU
VICTOR-VIOREL PONTA

București, 24 martie 2015.
Nr. 361.

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 27**

din 3 februarie 2015

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 194 lit. e) tezele a IV-a și a V-a din Codul de procedură civilă

Augustin Zegrean	— președinte
Valer Dorneanu	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Andreea Costin	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Antonia Constantin.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 194 lit. e) și art. 148 alin. (1) teza a II-a din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Societatea „Arlutu Tur” — S.R.L. din București în Dosarul nr. 10.435/300/2013/a1 al Judecătoriei Sectorului 2 București și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 631D/2014.

2. La apelul nominal se constată lipsa părții, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată, având în vedere jurisprudența Curții Constituționale, respectiv Decizia nr. 633 din 11 noiembrie 2014 sau Decizia nr. 235 din 15 aprilie 2014.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 8 aprilie 2014, pronunțată în Dosarul nr. 10.435/300/2013/a1, **Judecătoria Sectorului 2 București a sesizat Curtea Constituțională pentru soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 194 lit. e) și art. 148 alin. (1) teza a II-a din Codul de procedură civilă**, excepție ridicată de Societatea „Arlutu Tur” — S.R.L. din București într-o cauză având ca obiect soluționarea cererii de reexaminare a încheierii de anulare a plângerii formulate împotriva procesului-verbal de constatare și sancționare a unor contravenții.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține, în esență, că textele legale criticate sunt neconstituționale având în vedere că nerespectarea obligației atașării interogatoriului la cererea de chemare în judecată, precum și a obligației de indicare a numelui, prenumelui ori adresei martorilor în cuprinsul acesteia este sancționată cu anularea cererii de chemare în judecată, într-o interpretare restrictivă a dispozițiilor art. 200 alin. (3) din Codul de procedură civilă. Susține că se aplică un tratament discriminatoriu părții care se judecă în contradictoriu cu un pârât persoană juridică, prin impunerea obligației de a atașa cererii de chemare în judecată interogatoriul, față de situația în care pârâtul este o persoană fizică. De asemenea, arată că pentru reclamant nedepunerea interogatoriului conduce la anularea cererii potrivit

art. 200 din Codul de procedură civilă, iar pentru pârât doar cu decăderea din dreptul de a mai solicita administrarea acestei probe. Referitor la obligația de a indica numele și adresa martorilor, autoarea excepției a invocat faptul că este necesar ca proba să fie mai întâi încuviințată, potrivit art. 309 și următoarele din Codul de procedură civilă. Anularea cererii de chemare în judecată în acest caz încalcă accesul liber la justiție.

6. **Judecătoria Sectorului 2 București** apreciază că excepția de neconstituționalitate invocată este neîntemeiată. Arată că textele legale criticate sunt instituite cu scopul remedierii unor lipsuri ale acțiunii introductive, astfel încât, la momentul demarării procedurii de fixare a primului termen de judecată, aceasta să cuprindă toate elementele prevăzute de art. 194 din Codul de procedură civilă. Astfel, legiuitorul a dorit disciplinarea părților din proces și, în acest fel, respectarea principiului celerității și a dreptului la un proces echitabil. O astfel de procedură nu este de natură să afecteze esența dreptului protejat, având în vedere că este însoțită de garanția formulării unei cereri de reexaminare potrivit art. 200 alin. (4) din Codul de procedură civilă. Mai arată că instanța de judecată se pronunță asupra unei probleme ce privește exclusiv buna administrare a justiției, dispozițiile legale criticate nu aduc atingere dreptului la un proces echitabil, întrucât procedura vizată nu se referă la fondul cauzelor, respectiv la drepturile civile, cum cere art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ci numai la aspectele de ordin pur legal, a căror examinare nu face cu nimic necesară o dezbatere, cu citarea părților.

7. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

8. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

9. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

10. Obiectul excepției de neconstituționalitate, astfel cum rezultă din încheierea de sesizare a Curții Constituționale, îl reprezintă dispozițiile art. 194 lit. e) și art. 148 alin. (1) teza a II-a din Codul de procedură civilă. În realitate, din motivarea excepției de neconstituționalitate rezultă că obiectul acesteia îl constituie doar dispozițiile art. 194 lit. e) tezele a IV-a și a V-a din Codul de procedură civilă, texte legale care au următorul cuprins:

— art. 194 lit. e) tezele a IV-a și a V-a: „Cererea de chemare în judecată va cuprinde: (...) e) arătarea dovezilor pe care se sprijină fiecare capăt de cerere. Când dovada se face prin înscrisuri, se vor aplica, în mod corespunzător, dispozițiile art. 150. Când reclamantul dorește să își dovedească cererea sau vreunul dintre capetele acesteia prin interogatoriul pârâtului, va cere înfățișarea în persoană a acestuia, dacă pârâtul este o persoană fizică. În cazurile în care legea prevede că pârâtul va răspunde în scris la interogatoriu, acesta va fi atașat cererii de chemare în judecată. Când se va cere dovada cu martori, se vor arăta numele, prenumele și adresa martorilor, dispozițiile art. 148 alin. (1) teza a II-a fiind aplicabile în mod corespunzător;”.

11. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 16 privind egalitatea în drepturi și art. 21 privind accesul liber la justiție.

12. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că art. 194 lit. e) și art. 205 alin. (2) lit. d) din Codul de procedură civilă prevăd obligația depunerii probelor odată cu cererea de chemare în judecată, respectiv întâmpinare, deoarece pe acestea se sprijină fiecare capăt de cerere, respectiv apărare formulată. Este astfel reglementată obligația de a determina în concret probele, iar nu o indicare generică. Fără a se sprijini pe probe individualizate în concret, în privința probei cu interogatoriu și a probei cu martori, capetele de cerere sau apărările formulate apar ca simple alegații ce urmează a fi probate în faza judecătii, aspect care ar duce la întârzierea soluționării cauzei.

13. Curtea reține că prin dispozițiile art. 194 lit. e) din Codul de procedură civilă legiuitorul a dorit instituirea unei discipline procesuale tocmai pentru a garanta respectarea principiului accesului liber la justiție, dreptului la un proces echitabil și dreptului la apărare. În privința cererii de chemare în judecată, Curtea reține că prin Decizia nr. 66 din 11 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 286 din 17 aprilie 2014, a statuat că procedura regularizării cererii de chemare în judecată este justificată prin prisma finalității legitime urmărite de către legiuitor, și anume fixarea corectă a cadrului procesual, în vederea evitării acordării de noi termene de judecată pentru complinirea lipsurilor, ceea ce conduce atât la asigurarea dreptului de apărare al pârâtului, aflat în deplină cunoștință de cauză cu privire la obiectul cererii, motivele invocate și probele solicitate, precum și la asigurarea celerității procesului, permițând astfel o bună desfășurare a judecătii într-un termen optim și previzibil, în sensul art. 6 din Codul de procedură civilă, element component al termenului rezonabil, reglementat de art. 21 alin. (3) din Constituție. Curtea a mai reținut că instanțele de judecată sunt singurele competente să aprecieze, în concret, în ce măsură anumite lipsuri ale cererii de chemare în judecată au o suficientă gravitate, pentru a justifica anularea cererii în procedura regularizării.

14. În continuare, Curtea observă că potrivit art. 194 lit. e) tezele a IV-a și a V-a din Codul de procedură civilă, în cazurile în care legea prevede că pârâtul va răspunde în scris la interogatoriu, acesta va fi atașat cererii de chemare în judecată. Când se va cere dovada cu martori, se vor arăta numele, prenumele și adresa martorilor, dispozițiile art. 148 alin. (1) teza a II-a fiind aplicabile în mod corespunzător. Simetric cu cererea de chemare în judecată, potrivit art. 205 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă, dispozițiile art. 194 lit. e) sunt aplicabile în mod corespunzător și în cazul arătării dovezilor de către pârât, acesta fiind, așadar, obligat la rândul său să atașeze interogatoriul întâmpinării atunci când reclamantul are calitatea de persoană juridică de drept public sau privat.

15. Astfel, Curtea reține că, având în vedere că reclamantul este cel care declanșează procesul civil prin introducerea cererii

de chemare în judecată, este firesc ca acesta, odată cu formularea pretențiilor, să facă cunoscute pârâtului atât motivele de fapt și de drept, cât și dovezile pe care se întemeiază cererea, prin aceasta dându-se expresie și dispozițiilor art. 14 alin. (2) din Codul de procedură civilă potrivit cărora părțile trebuie să-și facă cunoscute reciproc și în timp util, direct sau prin intermediul instanței, după caz, motivele de fapt și de drept pe care își întemeiază pretențiile și apărările, precum și mijloacele de probă de care înțeleg să se folosească, astfel încât fiecare dintre ele să își poată organiza apărarea. De aceea, art. 254 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede că probele se depun, sub sancțiunea decăderii, de către reclamant prin cererea de chemare în judecată, iar de către pârât prin întâmpinare, dacă legea nu dispune altfel. Reglementarea sancțiunii decăderii ține de opțiunea legiuitorului în virtutea dispozițiilor art. 126 alin. (2) din Constituție potrivit căruia „Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege” și urmărește disciplinarea părților din proces și asigurarea celerității judecării cauzei, părțile având posibilitatea încă din etapa anterioară judecătii de a indica dovezile. Totodată sancțiunea procesuală a decăderii asigură părților un cadru procesual stabil, ceea ce determină previzibilitatea desfășurării ulterioare a procesului, corespunzător noii viziuni a reglementării procesului civil.

16. Curtea observă că, potrivit art. 204 din Codul de procedură civilă, reclamantul are posibilitatea ca, după ce ia cunoștință de întâmpinarea pârâtului, să propună până la primul termen la care este legal citat noi dovezi, iar potrivit art. 254 alin. (5) instanța va dispune ca părțile să completeze probele, dacă probele propuse nu sunt îndestulătoare pentru lămurirea în întregime a procesului. De asemenea, judecătorul poate, din oficiu, să pună în discuția părților necesitatea administrării altor probe, pe care le poate ordona chiar dacă părțile se împotrivesc.

17. În ceea ce privește reglementarea diferită de administrare a probei cu interogatoriu pentru persoanele juridice, Curtea a reținut prin Decizia nr. 633 din 11 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 16 din 9 ianuarie 2015, că deosebirea de statut juridic dintre persoanele fizice și persoanele juridice justifică în mod obiectiv aplicarea unui tratament juridic diferit în ceea ce privește răspunsul dat la interogatoriu, în cadrul unui proces civil. Așa cum a statuat în mod constant Curtea Constituțională, în deplin acord și cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (de exemplu, Hotărârea din 13 iunie 1979, pronunțată în Cauza *Marckx împotriva Belgiei*, paragraful 33, și Hotărârea din 29 aprilie 2008, pronunțată în Cauza *Burden împotriva Regatului Unit*, paragraful 60), principiul egalității în drepturi se aplică doar situațiilor egale ori analoage, iar tratamentul juridic diferentiat, stabilit în considerarea unor situații obiectiv diferite, nu reprezintă nici privilegii și nici discriminări. Cu acel prilej, Curtea a mai reținut că principiul egalității armelor constituie o garanție a dreptului la un proces echitabil care urmărește crearea unui just echilibru procesual între părțile aflate într-un litigiu. Astfel, procedura de administrare a probei interogatoriului nu încalcă principiul egalității armelor, întrucât acest principiu nu presupune o egalitate formală, în sensul reglementării unor proceduri identice indiferent de statutul juridic sau calitatea procesuală a părților, ci o egalitate materială, în sensul că prin procedurile, chiar diferit reglementate, să se ajungă la echitate procesuală între părți, cu alte cuvinte să se ajungă la o egalitate de rezultat. Totodată, Curtea a constatat că diferența de tratament rezultă din deosebirea de statut juridic dintre cele două categorii de persoane. Astfel, având în vedere dispozițiile art. 209 din Codul civil, Curtea a reținut că persoana juridică își exercită drepturile și își îndeplinește obligațiile prin organele sale de administrare, de la data constituirii. Organele de administrare a persoanei juridice pot fi atât persoane fizice, cât și persoane juridice care,

prin lege, actul de constituire sau statut, sunt desemnate să acționeze, în raporturile cu terții, individual sau colectiv, în numele și pe seama persoanei juridice. Având în vedere natura probei interogatoriului, precum și faptul că accesul la structurile judecătorești și la mijloacele procesuale se face cu respectarea regulilor de competență și procedură de judecată stabilite de lege, Curtea a apreciat că administrarea în mod oral a acestei probe nu poate fi aplicată persoanei juridice, care prezintă anumite particularități determinate de însăși natura acestui subiect de drept. Rezultă că legiuitorul a ținut cont de aceste particularități obiective și a adaptat modul de administrare a acestei probe în mod corespunzător și în privința persoanei juridice. Prin urmare, nu se poate reține încălcarea principiului egalității de arme în proces în sensul că persoana juridică ar beneficia de un tratament juridic mai favorabil în ceea ce

privește luarea interogatoriului, ci de un tratament adaptat naturii sale juridice.

18. Distinct de cele reținute în decizia amintită, Curtea observă că potrivit art. 352 alin. (4) din Codul de procedură civilă, în situația în care partea, persoană fizică, declară că pentru a răspunde la întrebări trebuie să cerceteze înscrisuri, registre sau dosare, instanța va putea fixa un nou termen pentru interogatoriu. Așadar, atât persoanele fizice, cât și persoanele juridice beneficiază de un termen suficient pentru a da declarații în legătură cu actele juridice existente la dosarul cauzei, prevederile procesuale fiind similare ca finalitate materială. Desigur, la faptele juridice tratamentul juridic nu poate fi similar, motivat pe deosebirea de statut juridic, așa cum s-a arătat la paragraful 17.

19. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Societatea „Arlutu Tur” — S.R.L. din București în Dosarul nr. 10.435/300/2013/a1 al Judecătoriei Sectorului 2 București și constată că dispozițiile art. 194 lit. e) tezele a IV-a și a V-a din Codul de procedură civilă sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătoriei Sectorului 2 București și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 3 februarie 2015.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Andreea Costin

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 43

din 17 februarie 2015

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 194 lit. e) teza a IV-a din Codul de procedură civilă

Augustin Zegrean	— președinte
Valer Dorneanu	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Andreea Costin	— magistrat-asistent

Comercială „Holland Farming Agro” — S.R.L. din București în Dosarul nr. 10.244/302/2013 al Judecătoriei Sectorului 5 București și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 854D/2014.

2. La apelul nominal răspunde, pentru autoarea excepției de neconstituționalitate, doamna avocat Monica Livescu, cu delegație depusă la dosar. Se constată lipsa celeilalte părți. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului autoarei excepției de neconstituționalitate, care pune concluzii de admitere a acesteia. Ca și chestiuni prealabile, precizează că în prezenta cauză situația este diferită de cea analizată de Curtea Constituțională în Decizia nr. 633 din 11 noiembrie 2014 unde se

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Simona Ricu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 194 lit. e) teza a IV-a din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Societatea

invoca o inegalitate în drepturi din perspectiva situației în care părțile litigiului aveau un statut diferit. În prezenta cauză poate fi invocată încălcarea principiului egalității în drepturi, ambele părți din litigiu fiind persoane juridice. Menționează jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la principiul egalității, respectiv Hotărârea din 13 iunie 1979, pronunțată în Cauza *Marckx împotriva Belgiei*, sau Hotărârea din 29 aprilie 2008, pronunțată în Cauza *Burden împotriva Regatului Unit*. În continuare arată că, deși nu a invocat neconstituționalitatea art. 355 alin. (1) din Codul de procedură civilă, apreciază că din perspectiva art. 31 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 este necesară și evaluarea constituționalității acestui articol, cele două dispoziții, respectiv art. 194 lit. e) teza a IV-a și art. 355 alin. (1) din Codul de procedură civilă, nu pot fi dissociate. În acest sens invocă considerentele cuprinse la paragraful 26 din Decizia nr. 266 din 7 mai 2014. Pe fondul excepției susține, în esență, că dispoziția legală criticată încalcă principiile fundamentale ale procesului civil care consacră garanțiile respectării în cadrul procesului civil a drepturilor fundamentale consacrate constituțional. Principiul egalității este transpus la nivelul legii procesuale în dispozițiile art. 8 și 14 din Codul de procedură civilă. Arată că reclamantul este pus în situația dezvăluirii arsenalului de apărare fără a cunoaște poziția procesuală a pârâtului, care este avantajat față de reclamant cunoscând deja la redactarea întâmpinării mijloacele de probă și aspectele învederate în interogatoriu. Astfel își va putea configura apărarea în raport cu mult mai multe coordonate față de reclamant, decât dacă ar avea la dispoziție doar acțiunea introductivă. În ceea ce privește asigurarea efectivității egalității procesuale, instanța trebuie să asigure părților posibilitatea de a-și susține și argumenta cererile, de a invoca probe, de a putea combate dovezile solicitate de adversar. În privința încălcării accesului liber la justiție, susține că anularea acțiunii pentru neîndeplinirea obligației prevăzute de dispoziția legală criticată ar fi excesivă în raport cu scopul reglementării și ar limita nejustificat dreptul de acces la justiție. Apreciază că ar fi suficientă doar propunerea interogatorului prin acțiunea introductivă. Mai arată că un proces echitabil ar presupune administrarea probei cu interogatoriul numai după ce proba ar fi încuviințată în condițiile art. 258 din Codul de procedură civilă. În continuare, pentru aceleași motive apreciază că nici dreptul la apărare nu mai poate fi garantat. Mai arată că neconstituționalitatea dispozițiilor legale criticate se impune a fi examinată și din perspectiva încălcării principiului egalității armelor consacrat în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, ca o garanție esențială a unui proces echitabil în sensul art. 6 din Convenție. Dacă normele interne nu sunt suficiente, ar trebui ca, prin prisma art. 20 din Constituție, să fie aplicate dispozițiile convenționale care sunt mai favorabile în circumstanțierea egalității drepturilor procesuale. În concluzie, solicită admiterea excepției și extinderea controlului de constituționalitate și la dispozițiile art. 355 alin. (1) din Codul de procedură civilă și depune note scrise.

4. Reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată, arată că dispozițiile legale criticate reglementează o procedură justificată prin prisma finalității legitime urmărite de legiuitor, și anume fixarea corectă a cadrului procesual în vederea evitării acordării de noi termene de judecată, ceea ce conduce atât la asigurarea dreptului la apărare al pârâtului aflat în deplină cunoștință de cauză cu privire la obiectul acțiunii, motivele invocate și probele solicitate, cât și la asigurarea

celerității procesului, permițând judecarea cauzei într-un termen optim și previzibil în condițiile art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

5. Prin Încheierea din 30 mai 2014, pronunțată în Dosarul nr. 10.244/302/2013, **Judecătoria Sectorului 5 București a sesizat Curtea Constituțională pentru soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 194 lit. e) teza a IV-a din Codul de procedură civilă**, excepție ridicată de Societatea Comercială „Holland Farming Agro” — S.R.L. din București într-o cauză având ca obiect obligarea pârâtei la plata unei sume reprezentând prețul mărfii livrate și dobânda legală. Excepția a fost invocată în cursul verificării cererii de chemare în judecată și regularizării acesteia, potrivit art. 200 din Codul de procedură civilă, de către instanța de fond.

6. În **motivarea excepției de neconstituționalitate** se susține, în esență, că obligația instituită prin art. 194 lit. e) teza a IV-a din Codul de procedură civilă, de a atașa cererii de chemare în judecată interogatoriul pe care îl propune reclamantul a fi administrat persoanei juridice pârâte, este de natură să încalce normele constituționale invocate, deoarece sunt încălcate principiile fundamentale ale procesului civil. Un proces echitabil ar presupune administrarea probei cu interogatoriul, în sensul comunicării lui către pârâtă numai în condițiile art. 260 din Codul de procedură civilă, după ce proba ar fi încuviințată în condițiile art. 258 din Codul de procedură civilă. Necunoașterea poziției procesuale a pârâtului, exprimată prin întâmpinare, creează reclamantului un dezavantaj procesual, deoarece nu poate formula interogatoriul și în raport cu poziția și apărărilor exprimate prin întâmpinare.

7. **Judecătoria Sectorului 5 București** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, deoarece Codul de procedură civilă reglementează condițiile în care pot fi încuviințate chemarea la interogatoriu și procedura de administrare a acestei dovezi, fără ca prin aceasta să se încalce dispozițiile constituționale invocate. Reglementarea diferită de administrare a probei cu interogatoriu pentru persoanele juridice este justificată în mod obiectiv și rațional prin situația diferită în care se află acestea. Instanța mai reține că, potrivit art. 205 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă, dispozițiile art. 194 lit. e) sunt aplicabile în mod corespunzător și în cazul arătării dovezilor de către pârât, acesta fiind, așadar, obligat la rândul său să atașeze interogatoriul întâmpinării atunci când reclamantul are calitatea de persoană juridică de drept public sau privat. Având în vedere că reclamantul este cel care declanșează procesul civil prin introducerea cererii de chemare în judecată, este firesc ca acesta, odată cu formularea pretențiilor, să facă cunoscute pârâtului atât motivele de fapt și de drept, cât și dovezile pe care se întemeiază cererea. În plus, reclamantul are posibilitatea ca, după ce ia cunoștință de întâmpinarea și de apărățile pârâtului, să propună până la primul termen de judecată la care este legal citat noi dovezi, potrivit art. 204 din Codul de procedură civilă.

8. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

9. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, notele scrise depuse, susținerile părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 194 lit. e) teza a IV-a din Codul de procedură civilă, texte legale care au următorul cuprins: „*Cererea de chemare în judecată va cuprinde: (...) e) arătarea dovezilor pe care se sprijină fiecare capăt de cerere. Când dovada se face prin înscrisuri, se vor aplica, în mod corespunzător, dispozițiile art. 150. Când reclamantul dorește să își dovedească cererea sau vreunul dintre capetele acesteia prin interogatoriul pârâtului, va cere înfățișarea în persoană a acestuia, dacă pârâtul este o persoană fizică. În cazurile în care legea prevede că pârâtul va răspunde în scris la interogatoriu, acesta va fi atașat cererii de chemare în judecată. Când se va cere dovada cu martori, se vor arăta numele, prenumele și adresa martorilor, dispozițiile art. 148 alin. (1) teza a II-a fiind aplicabile în mod corespunzător.*”

12. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 16 alin. (1) privind egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, art. 21 alin. (1) și (3) privind accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil și art. 24 alin. (1) privind dreptul la apărare, astfel cum acestea se interpretează, potrivit art. 20 alin. (1) referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului din Constituție și prin prisma art. 6 privind dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

13. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că s-a mai pronunțat asupra dispozițiilor legale criticate din perspectiva unor critici similare prin Decizia nr. 27 din 3 februarie 2015, nepublicată la data prezentei decizii. Cu acel prilej Curtea a constatat că art. 194 lit. e) și art. 205 alin. (2) lit. d) din Codul de procedură civilă prevăd obligația depunerii probelor odată cu cererea de chemare în judecată, respectiv întâmpinare, deoarece pe acestea se sprijină fiecare capăt de cerere, respectiv apărare formulată. Este astfel reglementată obligația de a determina în concret probele, iar nu o indicare generică. Fără a se sprijini pe probe individualizate în concret, în privința probei cu interogatoriu și a probei cu martori, capetele de cerere sau apărările formulate apar ca simple alegații ce urmează a fi probate în faza judecătii, aspect care ar duce la întârzierea soluționării cauzei.

14. Curtea reține că prin dispozițiile art. 194 lit. e) din Codul de procedură civilă legiuitorul a dorit instituirea unei discipline procesuale tocmai pentru a garanta respectarea principiului accesului liber la justiție, dreptului la un proces echitabil și dreptului la apărare. În privința cererii de chemare în judecată, Curtea reține că prin Decizia nr. 66 din 11 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 286 din

17 aprilie 2014, a statuat că procedura regularizării cererii de chemare în judecată este justificată prin prisma finalității legitime urmărite de către legiuitor, și anume fixarea corectă a cadrului procesual, în vederea evitării acordării de noi termene de judecată pentru complinirea lipsurilor, ceea ce conduce atât la asigurarea dreptului de apărare al pârâtului, aflat în deplină cunoștință de cauză cu privire la obiectul cererii, motivele invocate și probele solicitate, precum și la asigurarea celerității procesului, permițând astfel o bună desfășurare a judecătii într-un termen optim și previzibil, în sensul art. 6 din Codul de procedură civilă, element component al termenului rezonabil, reglementat de art. 21 alin. (3) din Constituție. Curtea a mai reținut că instanțele de judecată sunt singurele competente să aprecieze, în concret, în ce măsură anumite lipsuri ale cererii de chemare în judecată au o suficientă gravitate, pentru a justifica anularea cererii în procedura regularizării.

15. În continuare, Curtea observă că, potrivit art. 194 lit. e) teza a IV-a din Codul de procedură civilă, în cazurile în care legea prevede că pârâtul va răspunde în scris la interogatoriu, acesta va fi atașat cererii de chemare în judecată. Simetric cu cererea de chemare în judecată, potrivit art. 205 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă, dispozițiile art. 194 lit. e) sunt aplicabile în mod corespunzător și în cazul arătării dovezilor de către pârât, acesta fiind, așadar, obligat la rândul său să atașeze interogatoriul întâmpinării atunci când reclamantul are calitatea de persoană juridică de drept public sau privat.

16. Astfel, Curtea reține că, având în vedere că reclamantul este cel care declanșează procesul civil prin introducerea cererii de chemare în judecată, este firesc ca acesta, odată cu formularea pretențiilor, să facă cunoscute pârâtului atât motivele de fapt și de drept, cât și dovezile pe care se întemeiază cererea, prin aceasta dându-se expresie și dispozițiilor art. 14 alin. (2) din Codul de procedură civilă potrivit cărora părțile trebuie să-și facă cunoscute reciproc și în timp util, direct sau prin intermediul instanței, după caz, motivele de fapt și de drept pe care își întemeiază pretențiile și apărările, precum și mijloacele de probă de care înțeleg să se folosească, astfel încât fiecare dintre ele să își poată organiza apărarea. De aceea, art. 254 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede că probele se depun, sub sancțiunea decăderii, de către reclamant prin cererea de chemare în judecată, iar de către pârât prin întâmpinare, dacă legea nu dispune altfel. Reglementarea sancțiunii decăderii ține de opțiunea legiuitorului în virtutea dispozițiilor art. 126 alin. (2) din Constituție potrivit căruia „Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege” și urmărește disciplinarea părților din proces și asigurarea celerității judecării cauzei, părțile având posibilitatea încă din etapa anterioară judecătii de a indica dovezile. Totodată, sancțiunea procesuală a decăderii asigură părților un cadru procesual stabil, ceea ce determină previzibilitatea desfășurării ulterioare a procesului, corespunzător noii viziuni a reglementării procesului civil.

17. Curtea observă că, potrivit art. 204 din Codul de procedură civilă, reclamantul are posibilitatea ca, după ce ia cunoștință de întâmpinarea pârâtului, să propună până la primul termen la care este legal citat noi dovezi, iar potrivit art. 254 alin. (5), instanța va dispune ca părțile să completeze probele, dacă probele propuse nu sunt îndestulătoare pentru lămurirea în întregime a procesului. De asemenea, judecătorul poate, din oficiu, să pună în discuția părților necesitatea administrării altor probe, pe care le poate ordona chiar dacă părțile se împotrivesc.

18. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Societatea Comercială „Holland Farming Agro” — S.R.L. din București în Dosarul nr. 10.244/302/2013 al Judecătorei Sectorului 5 București și constată că dispozițiile art. 194 lit. e) teza a IV-a din Codul de procedură civilă sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătorei Sectorului 5 București și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 17 februarie 2015.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,

Andreea Costin**HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI**

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRÂRE

**privind suplimentarea bugetului Ministerului Justiției pe anul 2015,
pentru Administrația Națională a Penitenciarelor, din Fondul de rezervă bugetară
la dispoziția Guvernului, prevăzut în bugetul de stat pe anul 2015**

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, și al art. XXIII alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 2/2015 pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și alte măsuri,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. — Se aprobă suplimentarea bugetului Ministerului Justiției din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, prevăzut în bugetul de stat pe anul 2015, cu suma de 2.000 mii lei, la capitolul 61.01 „Ordine publică și siguranță națională”, la titlul VI „Transferuri între unități ale administrației publice”, pentru Administrația Națională a Penitenciarelor, pentru bunuri și servicii, precum și pentru cheltuieli de capital.

Art. 2. — Ordonatorul principal de credite și Administrația Națională a Penitenciarelor răspund de modul de utilizare, în conformitate cu dispozițiile legale, a sumei prevăzute la art. 1.

Art. 3. — Ministerul Finanțelor Publice este autorizat să introducă, la propunerea ordonatorului principal de credite, modificările corespunzătoare în structura bugetului de stat, precum și în volumul și structura bugetului Ministerului Justiției pe anul 2015.

PRIM-MINISTRU

VICTOR-VIOREL PONTA Contrasemnează:

Ministrul justiției,

Robert Marius Cazanciuc

Ministrul finanțelor publice,

Darius-Bogdan Vălcov

București, 18 martie 2015.

Nr. 196.

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL FONDURILOR EUROPENE

ORDIN

pentru aprobarea Ghidului solicitantului — axa III

„Tehnologia informației și comunicațiilor pentru sectoarele privat și public”,
domeniul major de intervenție 2 „Dezvoltarea și creșterea eficienței serviciilor publice electronice”,
operațiunea 2 „Implementarea de sisteme TIC în scopul creșterii interoperabilității sistemelor
informatice”, proiecte la nivel central, apel 7, din cadrul Programului operațional sectorial
„Creșterea competitivității economice” și a cererii de propuneri de proiecte aferente

În baza prevederilor art. 17 pct. 10 din Hotărârea Guvernului nr. 457/2008 privind cadrul instituțional de coordonare și de gestionare a instrumentelor structurale, cu modificările și completările ulterioare,

în baza Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 64/2009 privind gestionarea financiară a instrumentelor structurale și utilizarea acestora pentru obiectivul convergență, aprobată cu modificări prin Legea nr. 362/2009, cu modificările și completările ulterioare, și a Legii nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare,

în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 218/2012 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 64/2009 privind gestionarea financiară a instrumentelor structurale și utilizarea acestora pentru obiectivul convergență, cu modificările și completările ulterioare, ale Ordinului ministrului finanțelor publice nr. 1.792/2002 pentru aprobarea Normelor metodologice privind angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor instituțiilor publice, precum și organizarea, evidența și raportarea angajamentelor bugetare și legale, cu modificările și completările ulterioare, și ale Programului operațional sectorial „Creșterea competitivității economice”, aprobat prin Decizia Comisiei nr. 3.472 din data de 12 iulie 2007,

având în vedere dispozițiile art. 1 și 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2014 pentru aprobarea unor măsuri de eficientizare a sistemului de gestionare a instrumentelor structurale, aprobată cu modificări prin Legea nr. 133/2014,

în temeiul prevederilor art. 8 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 43/2013 privind organizarea și funcționarea Ministerului Fondurilor Europene, cu modificările și completările ulterioare,

în concordanță cu Acordul de delegare nr. 504 din 12 februarie 2008 dintre Autoritatea de management pentru Programul operațional sectorial „Creșterea competitivității economice” și Organismul intermediar pentru promovarea societății informaționale, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul fondurilor europene emite următorul ordin:

Art. 1. — Se aprobă Ghidului solicitantului — axa III „Tehnologia informației și comunicațiilor pentru sectoarele privat și public”, domeniul major de intervenție 2 „Dezvoltarea și creșterea eficienței serviciilor publice electronice”, operațiunea 2 „Implementarea de sisteme TIC în scopul creșterii interoperabilității sistemelor informatice”, proiecte la nivel central, apel 7, din cadrul Programului operațional sectorial „Creșterea competitivității economice”, prevăzut în anexa nr. 1*), care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — Se aprobă cererea de propuneri de proiecte pentru sprijin financiar nerambursabil cofinanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională prin axa III „Tehnologia informației și comunicațiilor pentru sectoarele privat și public”, domeniul major de intervenție 2 „Dezvoltarea și creșterea eficienței serviciilor publice electronice”, operațiunea 2 „Implementarea de sisteme TIC în scopul creșterii interoperabilității sistemelor informatice”,

proiecte la nivel central, apel 7, din cadrul Programului operațional sectorial „Creșterea competitivității economice”, prevăzută în anexa nr. 2*), care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 3. — Organismul intermediar pentru promovarea societății informaționale din cadrul Ministerului Comunicațiilor și Societății Informaționale, în baza Acordului de delegare nr. 504 din 12 februarie 2008 dintre Autoritatea de management pentru Programul operațional sectorial „Creșterea competitivității economice” și Organismul intermediar pentru promovarea societății informaționale, cu modificările și completările ulterioare, va duce la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. 4. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, și intră în vigoare de la data publicării acestuia.

Ministrul fondurilor europene,
Eugen Orlando Teodorovici

București, 23 martie 2015.
Nr. 700.

*) Anexele nr. 1 și 2 se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 197 bis, care se poate achiziționa de la Centrul pentru relații cu publicul al Regiei Autonome „Monitorul Oficial”, București, șos. Panduri nr. 1.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL COMPETENT SĂ JUDECE RECURSUL ÎN INTERESUL LEGII

DECIZIA Nr. 1

din 19 ianuarie 2015

Dosar nr. 5/2014

Iulia Cristina Tarcea	— vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele completului
Lavinia Curelea	— președintele Secției I civile
Roxana Popa	— președintele delegat al Secției a II-a civile
Ionel Barbă	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Corina Michaela Jîjîie	— președintele Secției penale
Simona Lala Cristescu	— judecător la Secția I civilă
Lavinia Dascălu	— judecător la Secția I civilă — judecător-raportor
Aurelia Rusu	— judecător la Secția I civilă
Beatrice Ioana Nestor	— judecător la Secția I civilă
Dragu Crețu	— judecător la Secția I civilă
Mihaela Tăbârcă	— judecător la Secția I civilă
Simona Gina Pietreanu	— judecător la Secția I civilă
Laura-Mihaela Ivanovici	— judecător la Secția I civilă
Romanița Ecaterina Vrînceanu	— judecător la Secția I civilă — judecător-raportor
Mirela Vișan	— judecător la Secția I civilă
Raluca Moglan	— judecător la Secția I civilă
Elena Floarea	— judecător la Secția I civilă
Nicoleta Țândăreanu	— judecător la Secția I civilă — judecător-raportor
Mihaela Paraschiv	— judecător la Secția I civilă
Tatiana Gabriela Năstase	— judecător la Secția a II-a civilă
Minodora Condoiu	— judecător la Secția a II-a civilă
Carmen Sîrbu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Zoița Milășan	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Ilie Iulian Dragomir	— judecător la Secția penală
Luciana Mera	— judecător la Secția penală

Completul competent să judece recursul în interesul legii ce formează obiectul Dosarului nr. 5/2014 a fost constituit conform dispozițiilor art. 516 alin. (1) din Codul de procedură civilă și ale art. 27² alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Ședința este prezidată de doamna judecător Iulia Cristina Tarcea, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă doamna magistrat-asistent Adriana Stamatescu, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 27³ din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii a luat în examinare recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la posibilitatea instanței de judecată investite cu soluționarea unei acțiuni în plata prețului de piață, întemeiată pe prevederile art. 50¹ din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, de a acorda reclamantului, în lipsa unui capăt de cerere distinct, prețul actualizat plătit la momentul încheierii contractului de vânzare-cumpărare în temeiul Legii nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, cu modificările ulterioare, în cazul în care constată ca fiind îndeplinite condițiile prevăzute de dispozițiile art. 50 alin. (2) din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, doamna judecător Iulia Cristina Tarcea, declară dezbaterile închise, iar completul de judecată rămâne în pronunțare asupra recursului în interesul legii.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra recursului în interesul legii, constată următoarele:

1. Problema de drept ce a generat practica neunitară

Prin recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție s-a arătat că în practica judiciară nu există un punct de vedere unitar cu privire la posibilitatea instanței de judecată investite cu soluționarea unei acțiuni în plata prețului de piață, întemeiată pe prevederile art. 50¹ din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, de a acorda reclamantului, în lipsa unui capăt de cerere distinct, prețul actualizat plătit la momentul încheierii contractului de vânzare-cumpărare în temeiul Legii nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, cu modificările ulterioare, în cazul în care constată ca fiind îndeplinite condițiile prevăzute de dispozițiile art. 50 alin. (2) din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Astfel, în urma verificării jurisprudenței la nivelul întregii țări, s-a constatat că nu există un punct de vedere unitar la nivelul instanțelor în ceea ce privește soluționarea cauzelor având ca obiect acțiuni întemeiate pe dispozițiile art. 50¹ din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, acțiuni formulate de cumpărătorii de imobile în temeiul Legii nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor

imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, cu modificările ulterioare, cumpărători care au pierdut bunurile, fie ca urmare a admiterii acțiunilor în constatarea nulității contractelor de vânzare-cumpărare, fie a acțiunilor în revendicare formulate de foștii proprietari ai acestor imobile, ca urmare a reținerii relei-credințe a chiriașilor la încheierea contractelor de vânzare-cumpărare.

2. Examenul jurisprudențial

2.1. **Într-o primă orientare jurisprudențială**, dându-se eficiență principiului disponibilității, în aplicarea art. 129 alin. 6 din Codul de procedură civilă de la 1865, s-a apreciat că, în situația în care reclamantul nu se încadrează în ipoteza prevăzută de dispozițiile art. 50¹ din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care statuează cu privire la dreptul la restituirea prețului de piață, ci are dreptul la restituirea prețului actualizat, în condițiile art. 50 alin. (2) din lege, însă prin acțiunea introductivă nu a formulat și un astfel de capăt de cerere, temeiul juridic indicat fiind exclusiv art. 50¹ din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se impune respingerea acțiunii.

În susținerea acestui punct de vedere s-a pornit de la împrejurarea că există două modalități în care se poate angaja răspunderea pentru evicțiune a statului în situația desființării (în sensul lipsirii de eficacitate, pe calea acțiunii în nulitate sau a celei în revendicare) contractelor de vânzare-cumpărare ce cad sub incidența Legii nr. 112/1995, cu modificările ulterioare, care au temeiuri juridice distincte, conținuturi diferite, momente diferite de la care începe să curgă termenul de prescripție. Cea dintâi modalitate corespunde actualelor dispoziții ale art. 50 alin. (2) din Legea nr. 10/2001, republicată (text de lege introdus în corpul Legii nr. 10/2001 prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 184/2002 pentru modificarea și completarea Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, precum și pentru stabilirea unor măsuri pentru accelerarea aplicării acesteia și a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 94/2000 privind retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 501/2002, aprobată prin Legea nr. 48/2004). Cea de-a doua modalitate (introdusă prin Legea nr. 1/2009 pentru modificarea și completarea Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989) corespunde actualului art. 50¹ din Legea nr. 10/2001, republicată.

Observându-se cele două reglementări s-a susținut că este, în mod evident, vorba despre conținuturi diferite ale obligației de răspundere pentru evicțiune, care presupun verificarea unor condiții distincte pentru a se aprecia asupra temeiniciei pretențiilor; că prescripția extintivă curge de la momente diferite — în cazul prețului plătit, la data intrării în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 184/2002, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 48/2004, cu modificările ulterioare, dacă evicțiunea s-a produs anterior adoptării actului normativ, sau data producerii evicțiunii, dacă aceasta a avut loc după adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 184/2002, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 48/2004, cu modificările ulterioare, respectiv, în cazul prețului de piață, data intrării în vigoare a Legii nr. 1/2009; că obiectul acestor acțiuni este diferit, neaflându-se într-o relație de la parte la întreg (prețul actualizat neputând fi văzut ca inclus în prețul de piață, fiecare determinându-se în raport cu alte criterii) și că, de asemenea, cauza juridică a acțiunilor este diferită, ea regăsindu-se într-o deținere a bunului în lipsa unui temei legitim, în situația contractelor la care se referă art. 50 alin. (2) din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, respectiv într-o deposedare ce are loc chiar în cazul

deținerii bunului cu titlu valabil, în situația contractelor la care se referă art. 50¹ din același act normativ.

De aceea, s-a arătat că, pentru cazul când partea a pretins restituirea prețului de piață, instanța nu ar putea, decât nesocotind principiul disponibilității și obiectul investiției sale, să acorde prețul actualizat, atunci când constată că nu sunt îndeplinite cerințele pentru obligarea la valoarea de piață a imobilului, sub motiv că ar acorda mai puțin decât s-a cerut și că ar fi vorba despre o admitere în parte a acțiunii.

O atare soluție ar fi de natură să surprindă pe cealaltă parte din proces, întrucât aceasta și-a făcut apărări raportat la obiectul cererii și la condițiile admiterii acesteia, în funcție de temeiul de drept invocat, fiind în imposibilitate de a face apărări cu privire la celelalte pretenții (prețul actualizat) pe care instanța le găsește întemeiate (direct în considerente, fără a face obiectul unei dezbateri judiciare).

Se poate ajunge, pe această cale, la eludarea normelor referitoare la prescripție, care are momente de debut diferite, potrivit celor arătate, și se deschide calea formulării cererilor de revizuire întemeiate pe dispozițiile art. 322 pct. 2 din Codul de procedură civilă de la 1865, invocându-se că instanța s-a pronunțat asupra unor lucruri care nu s-au cerut.

2.2. **Într-o a doua opinie**, în aplicarea art. 84 din Codul de procedură civilă de la 1865 și a principiului rolului activ al judecătorului, s-a apreciat că, în ipoteza în care reclamantul nu este îndreptățit la restituirea prețului de piață, ci doar la restituirea prețului plătit actualizat, se impune *admiterea în parte a pretențiilor sale*, făcându-se, din oficiu, de către instanța de judecată aplicarea dispozițiilor art. 50 alin. (2) din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, iar nu respingerea acțiunii, întrucât s-ar îngreuna situația părții care nu ar mai putea solicita, ulterior, restituirea prețului actualizat, acțiunea fiind supusă unui termen de prescripție instituit de actul normativ menționat.

Soluția nu relevă o încălcare a principiului disponibilității (potrivit căruia reclamantul este cel care fixează limitele obiective ale judecării cauzei) întrucât, în această opinie, spre deosebire de precedentă, obiectul cererii — în înțelesul său de pretenție concretă dedusă judecății — este văzut ca fiind reprezentat de acordarea de despăgubiri pentru pierderea dreptului de proprietate asupra imobilului dobândit în baza Legii nr. 112/1995, cu modificările ulterioare, iar nu de însăși restituirea prețului de piață al imobilului.

Solicitarea de acordare a prețului de piață al imobilului, regăsită în cererea de chemare în judecată, reflectă opțiunea reclamantului pentru o anumită modalitate de dezdăunare, ca urmare a pierderii dreptului de proprietate, dintre cele prevăzute de Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, interesând, din punctul de vedere al obiectului cererii, valoarea acestuia, așadar, întinderea despăgubirii cuvenite reclamantului.

În aceste condiții, dispoziția instanței de judecată de acordare doar a prețului actualizat, cu toate că reclamantul se consideră îndreptățit la acordarea prețului de piață, nu echivalează cu depășirea obiectului cererii deduse judecății (*extra petita* sau *ultra petita*), ci cu acordarea a mai puțin decât s-a cerut, respectiv despăgubiri într-un quantum mai redus decât cel indicat drept valoare a obiectului cererii, ceea ce justifică admiterea în parte a pretențiilor.

Observând că dispozițiile art. 50¹ din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, transpun parțial dispozițiile Codului civil de la 1864 relative la daunele-interese cuvenite cumpărătorului în caz de evicțiune rezultând din fapta unui terț (prețul plătit și sporul de valoare dobândit de imobil), s-a arătat că și în cazul evicțiunilor supuse analizei trebuie considerat că prețul actualizat reprezintă o parte din prețul de piață, astfel că solicitarea de acordare a celui din urmă

include și pe aceea a restituirii prețului actualizat, nefiind necesară formularea unui capăt de cerere distinct.

S-a argumentat că soluția nu aduce atingere principiului disponibilității, întrucât instanța nu este ținută de temeiul juridic indicat în cererea de chemare în judecată, potrivit art. 84 din Codul de procedură civilă de la 1865, iar, în virtutea rolului activ consacrat de art. 129 alin. 4 din același cod, instanța trebuie să aplice acel text de lege care corespunde situației de fapt deduse judecătii. Așadar, chiar dacă reclamantul a indicat un alt text de lege, ca temei al pretențiilor sale, prin aceasta nu este înlăturată aplicarea normelor legale incidente în cauză în raport cu situația de fapt și pretenția dedusă judecătii, atât timp cât cazurile și condițiile dezdăunării sunt prevăzute de legiuitor, iar reclamantul nu poate primi mai mult decât este îndreptățit potrivit legii.

De asemenea, observându-se că destinatarilor prevederilor art. 50 alin. (2) și 50¹ din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, le este, în mod neechivoc, garantată obținerea cel puțin a restituirii prețului actualizat, solicitare pe care o acoperă cererea în pretenții dedusă judecătii, s-a considerat în această opinie că dreptul de creanță constând în preț actualizat prevăzut de art. 50 alin. (2) din același act normativ constituie, până la recunoașterea sa pe cale judecătorească împotriva statului, „o speranță legitimă”, în sensul jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare C.E.D.O.), care, fiind suficient de certă sub aspectul obținerii sale, poate fi considerată „un bun” în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (în continuare *Convenția*).

Potrivit jurisdicției europene, interesul patrimonial care aparține categoriei juridice a dreptului de creanță poate fi privit ca valoare patrimonială susceptibilă de protecția normei europene numai în măsura în care are o bază suficientă în dreptul intern, respectiv atunci când existența sa este confirmată printr-o jurisprudență clară și concordantă a instanțelor naționale.

Cum jurisprudența instanțelor române este constantă sub aspectul acordării dreptului la despăgubiri, în situația în care se constată incidența art. 50 alin. (2) din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, reclamantul dintr-o astfel de acțiune poate fi văzut ca titular al unei speranțe legitime, încât soluția propusă, corespunzătoare celei de-a doua opinii, asigură un remediu efectiv pentru valorificarea unui „bun” în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenție.

Dimpotrivă, respingerea acțiunii l-ar plasa pe reclamant în afara termenului de prescripție, ceea ce l-ar împiedica să formuleze o acțiune separată, pentru acordarea prețului actualizat al imobilului, fapt ce echivalează cu lipsa unui remediu efectiv pentru recuperarea creanței împotriva statului.

A nu accepta că reclamantul poate fi compensat cu valoarea prețului actualizat, numai pentru că a solicitat prețul de piață, înseamnă nu numai încălcarea unui drept recunoscut de legea națională, dar și încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenție.

Fără a contura o a treia opinie, alte instanțe, deși au respins în totalitate cererea ori au menținut dispoziția cu acest obiect adoptată în fazele procesuale anterioare, au nuanțat motivarea soluției pronunțate în funcție de rezultatul anumitor verificări efectuate din oficiu, fără a dezlega chestiunea limitelor obiective ale investiției instanței.

Astfel, s-a luat act de manifestarea voinței reclamantului, în sensul că nu dorește restituirea prețului reactualizat ori s-a reținut că prețul actualizat, la care reclamantul era îndreptățit în raport cu situația de fapt, a fost deja plătit.

3. Opinia Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție

Titularul sesizării nu a exprimat un punct de vedere asupra problemei de drept rezolvate diferit de instanțe.

4. Opinia procurorului general

Procurorul general a apreciat cea de-a doua orientare jurisprudențială ca fiind în acord cu litera și spiritul legii.

Prin argumentele expuse s-au susținut următoarele:

Observând conținutul reglementării regăsite în dispozițiile art. 50 alin. (2) și 50¹ din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, s-a arătat că obiectul acțiunilor la care se referă aceste dispoziții legale constă în obligarea pârâtului la plata unei sume de bani, iar nu în prețul de piață, respectiv prețul actualizat, elemente ce determină valoarea nominală a creanței consfințită de lege și care interesează valoarea obiectului litigiului. De asemenea, cauza acestor cereri (*causa debendi*) nu este dată de însăși cauza evicțiunii — anularea contractului de vânzare-cumpărare sau desființarea acestuia în urma unei acțiuni în revendicare — ci, de desființarea titlului cumpărătorului, împrejurare ce activează răspunderea statului.

Aceste elemente, prin care se concretizează parțial acțiunea civilă și dreptul la acțiune, nu mai pot fi modificate de instanța de judecată, care este ținută să se pronunțe *in limine litis*, în considerarea principiului disponibilității.

În ceea ce privește temeiul de drept indicat de reclamantii din cauzele analizate, reprezentat de dispozițiile art. 50 alin. (2¹) și 50¹ din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, acesta nu leagă instanța, care are dreptul și obligația ca, pornind de la împrejurările de fapt ce constituie izvorul pretenției, să facă încadrarea juridică cu ajutorul obiectului și motivelor prezentate de reclamant.

Pornind de la aceste observații de principiu s-a apreciat că în cea de-a doua orientare jurisprudențială nu se schimbă obiectul și cauza cererii de chemare în judecată, instanțele care au pronunțat soluții de admitere în parte a cererilor formulate și de obligare a pârâtului la plata prețului actualizat soluționând acțiunile în limitele obiectului dedus judecătii, stabilind întinderea despăgubirilor convenite reclamantilor prin raportare la situația de fapt ce rezulta din cuprinsul cererilor de chemare în judecată și la dispozițiile Legii nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, incidente pentru ipoteza contractelor de vânzare încheiate cu nerespectarea Legii nr. 112/1995, cu modificările ulterioare. Soluțiile ce corespund acestei opinii nu au fost pronunțate *extra petita* ori *ultra petita* întrucât schimbarea temeiului de drept al cererii de chemare în judecată nu determină o încălcare a principiului disponibilității.

De asemenea s-a argumentat că soluția jurisprudențială ce corespunde celei de-a doua orientări este compatibilă exigențelor art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenție și art. 6 paragraful 1 din Convenție, deoarece asigură un remediu efectiv pentru valorificarea unui „bun”, în sensul acestei noțiuni autonome, conturat în jurisprudența instanței europene.

Fiindu-i garantată restituirea indiferent de circumstanțe, dreptul de creanță constând în plata prețului actualizat al imobilului în baza art. 50 alin. (2) din lege constituie o speranță legitimă până la recunoașterea sa pe cale judecătorească împotriva pârâtului. Fiind vorba despre o creanță suficient de certă sub aspectul existenței, aceasta poate fi considerată „bun” susceptibil de protecția art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenție. Or, trimiterea reclamantilor la o nouă procedură judiciară al cărei rezultat este incert, prin pericolul împlinirii prescripției, pentru singurul motiv că au solicitat prețul de piață, poate conduce la transformarea dreptului consacrat de lege într-un *nudum ius*, lipsit de orice conținut, și este de natură să atingă efectivitatea dreptului de acces la justiție.

5. Jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului

Fiind vorba despre o problemă de drept a cărei controversă rezidă în modul de înțelegere și aplicare diferită a unor principii și norme de ordin procesual din dreptul intern, nu au fost identificate decizii ale celor două jurisdicții de drept constituțional și european care să fi dezlegat în mod direct chestiunea în analiză.

6. Raportul asupra recursului în interesul legii

La dosar au fost depuse două rapoarte asupra recursului în interesul legii.

Într-o opinie s-a apreciat că instanța de judecată investită cu soluționarea unei acțiuni pentru plata prețului de piață, întemeiată pe art. 50¹ din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, nu poate acorda reclamantului prețul actualizat plătit la momentul încheierii contractului de vânzare-cumpărare în temeiul Legii nr. 112/1995, cu modificările ulterioare, în cazul în care constată ca fiind îndeplinite condițiile prevăzute de dispozițiile art. 50 alin. (2) din Legea 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, dacă prin acțiunea introductivă nu s-a formulat un capăt de cerere distinct în acest sens.

În cea de-a doua opinie s-a apreciat că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 50 alin. (2) și 50¹ alin. (1) din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, instanța de judecată investită cu soluționarea unei acțiuni în plata prețului de piață, întemeiată pe prevederile art. 50¹ alin. (1) din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, poate acorda părții, chiar în lipsa unui capăt de cerere distinct, prețul actualizat plătit la momentul încheierii contractului de vânzare-cumpărare în temeiul Legii nr. 112/1995, cu modificările ulterioare, în cazul în care constată ca fiind îndeplinite condițiile prevăzute de dispozițiile art. 50 alin. (2) din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

7. Înalta Curte

Examinând sesizarea cu recurs în interesul legii, rapoartele întocmite de judecătorii-raportori și dispozițiile legale ce se solicită a fi interpretate în mod unitar, reține următoarele:

Înalta Curte de Casație și Justiție a fost legal sesizată, iar recursul în interesul legii este admisibil, fiind îndeplinite cumulativ cerințele impuse de dispozițiile art. 514 și 515 din Codul de procedură civilă, cu referire la autorul sesizării și la existența unei jurisprudențe neunitare relativ la problema de drept ce se cere a fi interpretată.

Textele legale vizate:

Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare:

Art. 50. [...] (2): Cererile sau acțiunile în justiție privind restituirea prețului actualizat plătit de chiriașii ale căror contracte de vânzare-cumpărare, încheiate cu eludarea prevederilor Legii nr. 112/1995, au fost desființate prin hotărâri judecătorești definitive și irevocabile sunt scutite de taxe de timbru.

(2¹) Cererile sau acțiunile în justiție având ca obiect restituirea prețului de piață al imobilelor, privind contractele de vânzare-cumpărare încheiate cu respectarea prevederilor Legii nr. 112/1995, cu modificările ulterioare, care au fost desființate prin hotărâri judecătorești definitive și irevocabile, sunt scutite de taxe de timbru.

[...]

Art. 50¹. — (1) Proprietarii ale căror contracte de vânzare-cumpărare, încheiate cu respectarea prevederilor Legii nr. 112/1995, cu modificările ulterioare, au fost desființate prin hotărâri judecătorești definitive și irevocabile au dreptul la restituirea prețului de piață al imobilelor, stabilit conform standardelor internaționale de evaluare.

[...]

Normele metodologice de aplicare unitară a Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 250/2007, cu modificările și completările ulterioare:

50.3. Restituirea prețului actualizat sau, după caz, a prețului de piață se face de către Ministerul Finanțelor Publice, prin direcțiile generale ale finanțelor publice județene și a municipiului București, în temeiul hotărârilor judecătorești, rămase definitive și irevocabile, prin care s-a dispus restituirea prețului actualizat plătit de chiriaș, în cazul desființării contractelor încheiate cu eludarea prevederilor Legii nr. 112/1995, cu modificările ulterioare, sau, după caz, a prețului de piață al imobilelor, în cazul desființării contractelor încheiate cu respectarea prevederilor Legii nr. 112/1995, cu modificările ulterioare.

Codul de procedură civilă de la 1865:

Art. 84. — Cererea de chemare în judecată sau pentru exercitarea unei căi de atac este valabil făcută chiar dacă poartă o denumire greșită.

[...]

Art. 129. — (1) Părțile au îndatorirea ca, în condițiile legii, să urmărească desfășurarea și finalizarea procesului. De asemenea, ele au obligația să îndeplinească actele de procedură în condițiile, ordinea și termenele stabilite de lege sau de judecător, să-și exercite drepturile procedurale conform dispozițiilor art. 723 alin. 1, precum și să-și probeze pretențiile și apărările.

[...]

(4) Cu privire la situația de fapt și motivarea în drept pe care părțile le invocă în susținerea pretențiilor și apărărilor lor, judecătorul este în drept să le ceară acestora să prezinte explicații, oral sau în scris, precum și să pună în dezbaterea lor orice împrejurări de fapt ori de drept, chiar dacă nu sunt menționate în cerere sau în întâmpinare.

(5) Judecătorii au îndatorirea să stăruie, prin toate mijloacele legale, pentru a preveni orice greșeală privind aflarea adevărului în cauză, pe baza stabilirii faptelor și prin aplicarea corectă a legii, în scopul pronunțării unei hotărâri temeinice și legale. Dacă probele propuse nu sunt îndestulătoare pentru lămurirea în întregime a procesului, instanța va dispune ca părțile să completeze probele. De asemenea, judecătorul poate, din oficiu, să pună în discuția părților necesitatea administrării altor probe, pe care le poate ordona chiar dacă părțile se împotrivesc.

[...]

(6) În toate cazurile, judecătorii hotărăsc numai asupra obiectului cererii deduse judecății.

Dispozițiile art. 50 alin. (2) din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, consacră dreptul chiriașilor cumpărători, ale căror contracte de vânzare-cumpărare, încheiate cu eludarea prevederilor Legii nr. 112/1995, cu modificările ulterioare, au fost desființate prin hotărâri judecătorești, la restituirea prețului actualizat, în timp ce dispozițiile art. 50¹ alin. (1) din același act normativ — introduse în corpul legii prin art. I pct. 18 din Legea nr. 1/2009 – consacră dreptul chiriașilor cumpărători ale căror contracte de vânzare-cumpărare, încheiate cu respectarea prevederilor Legii nr. 112/1995, cu modificările ulterioare, au fost desființate prin hotărâri judecătorești definitive și irevocabile, de a obține restituirea prețului de piață al imobilelor, stabilit conform standardelor internaționale de evaluare.

Din examinarea comparativă a modalităților în care se poate realiza acoperirea prejudiciului creat prin deposedarea de bun, în cele două cazuri rezultă cu evidență că este vorba de un conținut diferit al obligației de răspundere pentru evicțiune a statului, ce presupune verificarea unor condiții specifice, pentru a se aprecia asupra temeiniciei pretențiilor reclamantului.

Pentru a se determina în ce măsură se poate vorbi despre încălcarea principiului disponibilității atunci când soluționând o acțiune întemeiată pe dispozițiile art. 50¹ din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, instanța acordă reclamantului prețul actualizat plătit, întrucât a rezultat din probatorii că situația acestuia corespunde normei art. 50 alin. (2), iar nu celei a art. 50¹, este necesar a se determina, în lumina celor precizate anterior, obiectul cererilor de chemare în judecată și cauza acestora, în vederea stabilirii limitelor obiective ale investiției instanțelor.

În ce privește *obiectul*, acesta constă în ceea ce părțile înțeleg să supună judecării, ceea ce ele pretind ca judecătorii să verifice, să aprecieze, să constate, să judece, acțiunea aducând în discuție o problemă de fapt și una de drept.

Or, atunci când reclamantul arată expres (motivându-și ca atare cererea) că solicită prețul de piață, doar prin ignorarea elementelor cererii se poate susține că s-a solicitat o despăgubire în general, ca urmare a evicțiunii produse și că particularizarea preț actualizat/preț de piață ar ține doar de întinderea pretențiilor, de valoarea obiectului cererii.

În realitate sunt pretenții distincte, cu reglementări și premise juridice diferite.

Prețul de piață nu include prețul actualizat doar pentru că valoarea nominală a unuia este mai mare decât valoarea nominală a celuilalt. Cele două valori se determină diferit: prețul de piață — în funcție de valoarea sub care circulă imobilele pe piața liberă, iar prețul actualizat — prin luarea în considerare a indicilor de actualizare, ca urmare a devalorizării monetare.

Prețul de piață nu este inclus nici în categoria daunelor-interese (adică a diferenței dintre preț și sporul de valoare, în sensul art. 134¹ din Codul civil de la 1864), pentru că prețul de piață nu se identifică cu sporul de valoare dobândit de imobil între data încheierii contractului și cea a desființării lui, spor de valoare ce decurge din îmbunătățirile efectuate asupra imobilului, ceea ce îi creează un excedent, reprezentând în sine altceva decât valoarea de piață propriu-zisă, chiar dacă se reflectă în ea.

În același timp, obiectul nu se determină în funcție de probele administrate, pentru că aceasta ar însemna ca stabilirea obiectului să se facă după închiderea dezbaterilor și abia în acel moment să se stabilească limitele investiției instanței, ceea ce este contrar prevederilor legale.

Atunci când reclamantul pretinde acordarea prețului de piață, arătând în motivarea cererii sale că a încheiat contractul cu respectarea dispozițiilor legale, iar din probe rezultă contrariul, instanța nu poate, sub pretextul calificării juridice, să rețină că, de fapt, s-a solicitat restituirea prețului actualizat, pentru că la acesta este îndreptățită partea.

O asemenea interpretare ar însemna ca, în toate situațiile, instanța să acorde ceea ce consideră că i s-ar cuveni reclamantului, așa cum rezultă din probele administrate. De exemplu, dacă s-a solicitat nulitatea unui contract, iar din probe rezultă că nu este vorba despre o cauză de nulitate, ci de una de neexecutare a acestuia, să pronunțe rezoluțiunea, nesocotind astfel limitele investiției, doar sub pretextul că astfel dă satisfacție pretenției părții de a vedea lipsit de efecte contractul.

În ceea ce privește *cauza juridică a acțiunii* (adică faptul juridic ce reprezintă fundamentul dreptului pretins), aceasta nu poate consta în evingere, la modul general, pentru că ar însemna ca judecătorul să judece cauza în abstract, fără particularizare la speță.

Or, judecătorul nu este interesat doar de producerea evicțiunii, ci de cauza acestei evicțiuni la cazul concret, iar fundamentul pretenției, așa cum este el dat de motivele de fapt și de drept ale cererii, își are izvorul în cauza evicțiunii, având în vedere că legea reglementează modalități diferite de asigurare a reparației, în funcție de felul producerii acesteia.

Cauza juridică a celor două tipuri de acțiuni supuse analizei este diferită.

În prima situație, izvorul pretențiilor se află în deposedarea de un bun deținut în temeiul unui contract încheiat cu eludarea prevederilor Legii nr. 112/1995, cu modificările ulterioare, desființat printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă, deci temeiul deținerii bunului este unul nelegitim.

În cea de-a doua situație, dimpotrivă, temeiul deținerii bunului este unul legitim, întrucât reclamantul se prevalează de un titlu valabil, respectiv de un contract de vânzare-cumpărare încheiat cu respectarea dispozițiilor Legii nr. 112/1995, cu modificările ulterioare.

Prin urmare, cauza juridică a acțiunii nu se regăsește pur și simplu în deposedare, indiferent de condițiile în care aceasta s-a produs.

Diferențele de conținut între cele două modalități în care se poate angaja răspunderea statului pentru evicțiune rezidă și în diferențele de regim juridic în ceea ce privește *prescripția dreptului la acțiune*, care începe să curgă de la momente diferite, în funcție de aplicabilitatea art. 50 alin. (2) sau art. 50¹ din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Nu în ultimul rând, soluția dată acestui tip de cereri trebuie să răspundă imperativului respectării principiului disponibilității ce guvernează procesul civil.

Conținutul acestui principiu se raportează atât la dreptul persoanei de a porni sau nu acțiunea civilă, cât și la dreptul de a determina limitele cererii de chemare în judecată sau ale apărării.

Astfel, limitele obiective ale acțiunii, respectiv pretenția concretă dedusă judecării și cauza juridică, precum și limitele subiective ale acesteia, privitoare la părțile între care există raportul juridic litigios, sunt fixate de reclamant.

Conform art. 129 alin. 6 din Codul de procedură civilă de la 1865, instanța de judecată este ținută de limitele investiției sale, determinate prin cererea de chemare în judecată, judecătorul neputând hotărî decât asupra obiectului cererii deduse judecării.

Rolul judecătorului trebuie înțeles în contextul asigurării unui echilibru cu celelalte două principii, al disponibilității și contradictorialității.

Astfel, în situația în care reclamantul a pretins numai restituirea prețului de piață (fără a formula și un capăt de cerere distinct având ca obiect restituirea prețului actualizat, plătit la momentul încheierii contractului de vânzare-cumpărare în temeiul Legii nr. 112/1995, cu modificările ulterioare), instanța ar putea acorda prețul actualizat, doar nesocotind principiul disponibilității și obiectul investiției sale.

Spre deosebire de temeiul acțiunii, care nu leagă instanța, îndreptățită și chiar obligată în exercitarea rolului activ și pentru a ajuta efectiv părțile în ocrotirea intereselor lor legitime, să dea calificarea juridică exactă (alta decât cea dată de reclamant prin cererea sa de chemare în judecată), obiectul acțiunii nu poate fi schimbat și nici depășit.

Numai în situația unei calificări juridice eronate a pretențiilor, în aplicarea principiului *iura novit curia*, judecătorul ar urma să facă aplicarea corectă a normelor incidente și s-ar putea pronunța, astfel, asupra prețului actualizat, în loc de prețul de piață (evident, cu punerea în discuție, în prealabil, a calificării juridice), dar nu sub motivul că prețul actualizat, fiind mai mic decât prețul de piață, se regăsește oricum inclus în acesta din urmă.

Pentru argumentele expuse nu se poate afirma că diferența între cele două modalități de dezdăunare rezidă doar în quantumul pretențiilor și nu privește pretenția în sine.

În aceste condiții acordarea prețului actualizat, deși reclamantul a solicitat prețul de piață, echivalează cu depășirea obiectului cererii deduse judecării și, prin urmare, cu încălcarea principiului disponibilității.

O asemenea soluție este de natură să surprindă pe cealaltă parte din proces, care și-a formulat apărările raportat la obiectul cererii, cu privire la valabilitatea contractului de vânzare-cumpărare a cărui „desființare” a condus la evicțiune.

Într-adevăr, instanța nu este ținută de temeiul juridic din cererea de chemare în judecată, conform art. 84 din Codul de procedură civilă de la 1865, însă aceasta nu poate schimba calificarea dată de parte, fără ca în prealabil să o supună dezbaterii judiciare, oferindu-i posibilitatea părâtului să formuleze apărări și să invoce excepții (de exemplu, excepția prescripției extinctive).

Pe de altă parte, atunci când ne aflăm în prezența unei operațiuni propriu-zise de calificare și încadrare corectă, din punct de vedere juridic, a pretențiilor deduse judecătii, permisă judecătorului în temeiul rolului activ, ea se poate realiza, în mod evident, numai în fața primei instanțe, iar nu direct în apel sau în recurs, căi de atac în care trebuie păstrat cadrul judecătii, în raport cu care se efectuează controlul judiciar.

Adoptarea opiniei contrare ar putea conduce la eludarea nu numai a principiului disponibilității, ci și a normelor referitoare la prescripția extinctivă pentru că, dacă în raport cu pretenția vizând prețul de piață este posibil ca termenul prescripției să nu fi fost împlinit, nu același lucru se poate spune, în toate cazurile, despre prețul actualizat.

Faptul că în ambele modalități de dezvăunare, dreptul de creanță are ca debitor Ministerul Finanțelor Publice și că unicul criteriu folosit de legiuitor pentru determinarea întinderii

despăgubirilor l-ar reprezenta respectarea sau nerespectarea, la încheierea contractului, a prevederilor Legii nr. 112/1995, cu modificările ulterioare, nu justifică depășirea limitelor investiției, în sensul acordării prețului actualizat, atunci când se constată că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru restituirea prețului de piață.

În ceea ce privește protecția datorată titularului dreptului de creanță sub reglementarea art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenție, nu se poate susține că în ipoteza analizată este garantată restituirea, cel puțin, a prețului actualizat.

Pe de o parte, garantarea unui drept nu se poate face decât în condițiile exercitării acestuia în termenii prevăzuți de lege (nu și atunci când nu a făcut obiectul investiției instanței, și nici atunci când s-a tins la valorificarea lui în afara termenului de prescripție).

Pe de altă parte, fiind vorba de un interes patrimonial atașat categoriei juridice a dreptului de creanță, pentru a se bucura de protecția art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenție, trebuie să aibă o bază suficientă în dreptul intern, respectiv aceasta să fie consolidată printr-o jurisprudență clară și concordantă a instanțelor. Or, dovada inexistenței acestei jurisprudențe unitare este tocmai declanșarea prezentului recurs în interesul legii.

Față de considerentele expuse, în temeiul art. 517 alin. (1) cu referire la art. 514 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție și, în consecință, stabilește că:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 50 alin. (2) și 50¹ alin. (1) din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, instanța de judecată investită cu soluționarea unei cereri în plata prețului de piață, întemeiată pe prevederile art. 50¹ alin. (1) din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, poate acorda reclamantului prețul actualizat plătit la momentul încheierii contractului de vânzare-cumpărare în temeiul Legii nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, cu modificările ulterioare, în cazul în care constată ca fiind îndeplinite condițiile prevăzute de dispozițiile art. 50 alin. (2) din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, numai dacă s-a formulat un capăt de cerere distinct în acest sens.

Obligatorie, potrivit art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică, astăzi, 19 ianuarie 2015.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE
ȘI JUSTIȚIE,
IULIA CRISTINA TARCEA

Magistrat-asistent,
Adriana Stamatescu

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

